

CATALUNYA I ESPANYA EN UN MÓN GLOBALITZAT

1. GLOBALITZACIÓ

1.1. Definició

La **globalització de l'economia** és la integració de tota l'economia mundial en un sol sistema, dominat pel capitalisme. Aquesta integració comporta un augment de la interdependència entre tots els sistemes productius i una progressiva manca de capacitat de decisió de cada estat o nació sobre la seva economia.

- ❖ Lliurecanvisme: política econòmica basada en el lliure intercanvi: no es limiten les importacions per estimular la producció interior, ni s'obstrueixen les exportacions per afavorir els consumidors locals. Ataca l'existència d'impostos duaners d'importació o d'exportació (aranzels) i qualsevol restricció que entrebanqui la circulació de productes entre països.
- ❖ Proteccionisme: política econòmica dirigida a protegir l'economia d'un estat, defensant els seus productes de la competència estrangera. Aquesta política pot anar des de la prohibició d'importacions fins a l'aplicació d'aranzels com a instruments de protecció.

1.2. Història

La història de la globalització es pot dividir en tres fases:

- **Primera fase:** expansió del capitalisme als segles XVI-XVIII. Establiment de relacions de dependència:
  - Centre: productes manufacturats, desenvolupament industrial i desenvolupament econòmic autoconcentrat.
  - Perifèria: matèries primes, productes agrícoles, productes per l'exportació i classe dominant interessada en mantenir aquest model econòmic.
- **Segona fase:** expansió dels països centrals durant la primera i segona revolucions industrials:
  - Període de conquestes i colonitzacions: nous mercats, matèria prima i zones per a noves inversions.
- **Tercera fase:** expansió de l'economia capitalista:
  - Crisis del petroli de l'any 1973

- Caiguda del comunisme
- Derrota dels ideals de canvi revolucionari

❖ **BRIC:** *acrònim usat internacionalment en economia per designar el Brasil, Rússia, l'Índia i la Xina, un grup d'estats amb una gran extensió territorial, una població nombrosa, elevats recursos naturals i un important creixement econòmic.*

❖ **Producte interior brut (PIB):** *valor total dels béns i serveis produïts en un país durant un any. No inclou el valor de béns produïts per les persones del país residents a l'estranger, però sí que incorpora el que han produït persones estrangeres residents al país.*

1.3. Conseqüències

● **Producció:**

- Els components d'un producte es realitzen en llocs diferents del món, s'ensamblen en un altre i s'exporten a tercers països.
- Es busca la producció més barata en el país que ofereix les millors condicions.
- Apareixen fenòmens com la deslocalització, les zones franques, etc.
- És producte de la planificació econòmica de les grans multinacionals.

● **Comerc:**

- Increment de les transaccions comercials en els últims 25 anys, que supera el valor de la producció mundial.
- Es produeix menys per el mercat intern i la producció s'orienta cap al mercat mundial.
- Apareixen tres grans centres d'intercanvi comercial: Europa Occidental, EE.UU i Japó (Triada), que en els últims anys s'incorpora Xina.
- Desenvolupament d'un intercanvi desigual
- Desenvolupament d'unions comercials regionals: la UE, ALCA.
- S'intercanvien productes acabats, però també productes semi fabricats que s'han d'acabar en altres llocs del món.
- Gran nivell d'intercanvis entre centres d'una mateixa multinacional.

● **Financera:**

- Moviment internacional de capitals és el fenomen de major magnitud econòmica durant la globalització.

- Tres centres de borsa concentren la major part de la compravenda d'accions d'empreses.
- Inversions de capital a l'estranger
- Desenvolupament de fenòmens financers com: fons d'inversió, especulació financera, etc.
- La major part dels moviments es generen a la Tríada.

1.4. Factors que la fan possible

● Neoliberalisme:

- El mercat no ha d'invertir en l'economia
- L'economia ha de ser des regularitzada: lliure mercat, amb un mercat únic.
- Eliminar barreres aranzelàries, legalitzacions proteccionistes i reglaments que frenen els intercanvis comercials
- Flexibilitat del mercat laboral
- Privatització de les empreses de l'Estat.
- Reducció dels gestos de l'Estat en qüestions socials.
- Reducció d'impostos als empresaris.

● Desenvolupament de les TIC:

- Desenvolupament de les xarxes informàtiques: per què el Internet ha canviat el món.
- Desenvolupament de tecnologies de la informàtica i les comunicacions: ordinadors, telemàtica, fax, telefonia, satèl·lits...

Aquests dos desenvolupaments han permet la presa de decisions en temps real, ha facilitat la gestió empresarial i els fluxos d'informació mundial.

● Desenvolupament dels transports:

- Abaratiment dels costos del transport.
- Desenvolupament de xarxes de carretera que cada vegada són més denses i estructurades (autopistes).
- Desenvolupament de ferrocarrils d'alta velocitat.
- Noves rutes marítimes i racionalització del sistema de carga (containers).

1.5. Impulsors

● Empreses multinacionals:

● Organismes econòmics (FOTOCOPIES)

1.6. Conseqüències (FOTOCOPIES)

1.7. Els intercanvis en un món globalitzat

- Els fluxos visibles: són les mercaderies:
- *Els productes energètics*: el mercat de l'energia és dominat per la compra i la venda d'**hidrocarburs** com el gas natural, el petroli i els seus derivats.
- *Els productes agrícoles*: el mercat internacional de productes agrícoles n'ofereix un ventall molt ampli: blat, civada, blat de moro, fruites, etc. Es diferencien **dues vies comercials**: les exportacions de productes de països desenvolupats, com ara els cereals (en mans de cinc grans productors: Canadà, Argentina, Unió Europea i Austràlia), i les exportacions de productes de països no desenvolupats, sobretot el cafè i el cacau.
- *Els productes industrials*: són el **valor dominat** dins el conjunt dels intercanvis comercials al món, ja que sumen prop de tres quartes parts del total.

- Els fluxos no visibles:

- *El capital*: gràcies a la globalització actual de les tecnologies, és possible adquirir i vendre productes de tota mena d'un extrem a l'altre del món, sense que les fronteres siguin un entrebanc. Això és especialment rellevant pel que fa als **productes financers**, els quals es poden comprar en les borses com qualsevol altra mena de producte.
  - *La informació*: tots els fluxos esmentats es fonamenten, poc o molt, en la **circulació d'informació**. Mai com ara no havia estat tan gran el volum d'informació que circula pel món ni tan ràpida la velocitat de transmissió.
-
- ❖ Borsa: *mercat on es negocia públicament la compra i la venda de matèries primeres, accions d'empreses, productes financers, etc.*
  - ❖ Valor afegit: *valor econòmic que adquireixen els béns i serveis en ser transformats durant el procés productiu.*

1.8. Els indicadors socioeconòmics

Són un conjunt de dades mitjançant les quals hom pot tenir una visió ràpida de quina és la situació social i econòmica dels habitants d'una àrea concreta. **Els indicadors són:**

- **Índex de desenvolupament humà (IDH):** és un indicador compost, determinat anualment des del 1990 pel **Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament** (PNUD). Per fer-ne el càlcul, es tenen en compte tres dimensions amb quatre indicadors:

- *La salut*, representada per l'esperança de vida en néixer.
- *L'educació*, representada per la mitjana d'anys d'instrucció (*anys d'educació, promig que reben les persones de 25 anys o més, durant la seva vida basats en els nivells educatius de la població transformats en anys d'educació d'acord amb la durada teòrica de cada nivell*) i els anys previstos d'escolarització (*anys d'escolarització que un nen en edat d'ingressar a l'escola pot esperar a rebre si els patrons vigents de matriculació per cada edat és mantinguessin constants durant tota la seva vida*).
- *L'estàndard de vida*, representat per l'**ingrés nacional brut** (INB, *valor total dels béns i serveis finals produïts en un any pels ciutadans d'un país, tant si viuen al país com si resideixen a l'estranger*).

- **El PIB per paritats de poder de compra (PPC):** té l'avantatge de valorar sempre igual els preus del mateix producte i de permetre, per tant, una comparació molt més rigorosa dels PIB dels països.

- **La taxa de mortalitat dels menors de cinc anys (TMM5),** representa d'una manera força fidel el nivell de benestar dels infants d'un país. És el resultat d'una àmplia gamma de factors: l'alimentació sana, els coneixements sanitaris de la mare, la cobertura d'immunització mitjançant vacunes, els serveis d'atenció materna infantil, el nivell d'ingressos i la disponibilitat d'aliments de la família, l'accés a l'aigua potable i el sanejament, i la seguretat del medi ambient en què creixen els nens. S'expressa en tants per mil.

1.9. Desenvolupament econòmic i desenvolupament humà

- **El desenvolupament econòmic:** consisteix en el creixement del producte interior brut dels països, en l'augment dels moviments de capital i en l'increment de mitjans tecnològics per a la producció. Segons la manera com es faci, el repartiment dels beneficis del desenvolupament econòmic pot beneficiar només una minoria privilegiada o, per contra, fer que millorin les condicions de vida de la majoria de la població.
- **El desenvolupament humà:** és un concepte més modern de desenvolupament que consisteix a crear les condicions per tal que les persones puguin desenvolupar totes les seves capacitats humanes d'acord amb els seus interessos i necessitats. Aquest no és una finalitat en si mateixa.
- **Pobresa:** és difícil de definir perquè és dinàmic (va evolucionant amb el temps) i relatiu. És un paràmetre que s'estableix per comparació a la mitjana de la societat i el seu grau de desenvolupament.
- *Pobresa absoluta:* es produeix quan una persona no té cobertes una sèrie de necessitats bàsiques, és a dir, quan no arriba a un grau suficient d'alimentació, salut i higiene, habitatge, accés a l'educació, als mitjans de transport públic o als mitjans de comunicació, o bé quan no hi ha mecanismes socials proveïts per l'Estat per afrontar les situacions de vellesa, malaltia o atur.

2. ELS SECTORS DE PRODUCCIÓ I LA UE

2.1. ACTIVITATS PRIMÀRIES

El **sector primari** és el conjunt d'activitats econòmiques dedicades a l'obtenció de productes procedents del medi natural, els quals esdevenen matèries primeres per a altres sectors d'activitat. Les activitats principals del sector primari són l'agricultura. La ramaderia, la pesca i l'explotació forestal.

Les **activitats agràries** han transformat els medis naturals i han donat forma a gran part dels paisatges de la Terra. A diferència d'altres activitats productives, l'agricultura treballa amb matèria viva i per això està sotmesa a limitacions derivades de les **condicions biogeogràfiques**.

Hi ha dos grans tipus de sistemes agraris:

- Els **sistemes agraris de subsistència**, propis dels països poc desenvolupats, es basen en el treball familiar i estan orientats a la producció per a l'autoconsum o per a la comercialització en els mercats locals.
- Els **sistemes agraris comercials** o de mercat, propis dels països desenvolupats o dels països poc desenvolupats que produeixen únicament per a l'exportació, orienten la seva producció cap a la comercialització en els mercats nacionals o en el mercat internacionals. Objectius: augment de vendes i reducció de costos.

La Terra, però, té una **capacitat limitada** per produir aliments i tot fa pensar que el lílindar no és gaire lluny. Els principis factors que limiten el creixement de la producció són la pèrdua de sòl a causa de l'erosió i la utilització de males tècniques agrícoles que el malmeten (excés de fertilitzants, herbicides, plaguicides i pesticides). Les pràctiques agràries basades en criteris de sostenibilitat plantegen el repte de seguir augmentant la producció d'aliments i alhora reduir l'impacte ambiental.

1. La població i les activitats primàries

Les activitats agràries són la principal ocupació del **45% de la població activa mundial**. Tres quartes parts de la població, com a mínim, tenen feines relacionades directament amb l'agricultura, la ramaderia o la pesca. Al Nepal o Nigèria, el percentatge de població activa dedicada al sector primari arriba a superar el 70%. Als països més desenvolupats, les activitats primàries involucren només una petita part de la població.

Durant les darreres dècades, el decreixement de la població activa agrària ha estat la tendència general arreu del món. El pes de les activitats agràries en l'economia mundial és escàs: representa prop d'un 5% del total i també tendeix a decreixer. Les economies més avançades, l'agricultura no representa més del 2% del PIB, mentre que en les economies dels estat en desenvolupament aquest percentatge és més alt, tot i que varia molt d'un país a un altre.

La major part de la producció del sector primari es destina a l'exportació. Els països més rics tenen excedents de producció i exporten productes agraris, els països menys desenvolupats es veuen obligats a importar cereals perquè no aconseguen alimentar tota la població. Aquests solen estar especialitzats en la producció d'un o de pocs productes per a l'exportació a través del que s'anomena **agricultura de plantació**, basada en grans explotacions, sovint de propietat estrangera, que utilitzen tecnologies agràries avançades i mà d'obra molt barata.

2. El sector primari a la UE

Les línies d'actuació de la UE per al sector primari s'estableixen en la política agrària comuna (PAC) (**Com es va fer:** amb una política de subvencions a la producció i polítiques d'assegurar els productes a una preus mínims, i compra d'excedents), els objectius són:

- Augmentar la **productivitat** del sector.
- Assegurar un **nivell de vida** equitatiu per a la producció que hi treballa.
- Estabilitzar els **mercats**.
- Garantir l'**aprovisionament** d'aliments.
- Assegurar **preus** raonables als consumidors.

L'últim acord amb la PAC 2012-2013 es va fixar 3 objectius:

- Augmentar la productivitat de l'agricultura i la silvicultura perquè siguin competitives en els mercats internacionals.
- Desenvolupar la indústria agroalimentària, la primera del sector industrial espanyol, per tal d'augmentar el valor afegit dels productes agraris.
- Millorar el medi ambient i l'entorn natural, i també la qualitat de vida de la gent que viu de pagès.

3. El sector primari a Catalunya

Catalunya és una societat desenvolupada, amb característiques clarament post industrials (no es la indústria que hi ha ara sinó que domina el sector terciari), en què predomina el sector dels serveis. El **PIB de Catalunya va ser de 209.727 milions d'euros l'any 2010**. Amb relació a Espanya, Catalunya és la comunitat autònoma amb més participació percentual en el PIB de l'Estat. El **PIB per càpita** (PPC) català és un 22,5% superior a la mitjana estatal, i situa Catalunya com la quarta comunitat pel que fa a aquest indicador, darrera del País Basc, Navarra i Madrid.

A Catalunya, el sector agrari és el sector que té un percentatge més baix de participació en el PIB i que ocupa un percentatge més baix de la població. Actualment només dona feina a un **2,1% de la població ocupada** (no activa). La població dedicada a les activitats agràries és escassa encara que el territori català està cobert de conreus. Aquest contrast s'explica per la intensa i progressiva **mecanització** de les activitats agràries i ramaderes i per l'aplicació de **tècniques intensives** del treball, que permeten dirigir les explotacions amb

pocs efectius humans però amb una productivitat força alta. El sector agrari al PIB de Catalunya és de **1,12% del PIB** l'any 2010.

3.1. Les tècniques principals són:

- El **descens de la superfície conreada** en benefici d'altres usos del territori (urbans, industrials, infraestructures) o de l'extensió de la superfície forestal (boscos i bosquines).
- L'**augment de la superfície de regadiu** gràcies a la millora dels sistemes de regatge i a la construcció de nous recs.
- La reducció del nombre i l'**augment de la mida de les explotacions** per fer créixer la productivitat.
- La **millora de la renda agrària** gràcies a diversos factors (disminució del nombre d'explotacions, increment de la productivitat, etc.).

3.2. Les característiques destaquen:

- La **diversificació** en un ventall de subsectors que comprèn tant productes propis de l'agricultura continental com de l'agricultura mediterrània.
- La importància de la ramaderia, sobretot de la **ramaderia intensiva**, la qual s'ha convertit en el principal subsector agrari de Catalunya (el 60% del total).
- La mida petita o mitjana de les explotacions agrícoles, atès el **caràcter familiar** de les explotacions tant pel que fa a la titularitat com a la mà d'obra. El règim de tinença de la terra donant en aquestes explotacions és la propietat, per davant d'altres com l'arrendament o la parceria.
- Pel que fa a la **ramaderia**, el bestiar que aporta més valor econòmic és el porquí, seguit de l'aviram i el boví. Es caracteritza per l'alt grau de tecnificació i per la concentració dels sistemes productius.

3.3. Paisatge agrari a Catalunya (fitxa del sector primari català)

4. El sector primari a Espanya

El sector primari aporta el 3% del total del PIB espanyol. Presenta unes característiques generals que es mantenen constants des de finals del segle XX:

- Disminució de la superfície conreada en secà i **augment del regadiu**.
- Expansió de la superfície ocupada per **boscos** a causa d'un ús més baix de les pastures. (els boscos guanyen terreny)

- **Pèrdua de sòl agrícola** a conseqüència del creixement del sòl urbà i del sòl destinat a infraestructures i serveis.
- Augment de la importància econòmica de la **ramaderia**.
- Lligam progressiu entre les activitats agro ramaderes i la **indústria alimentària**.
- Pèrdua i **envelliment** de la població activa.
- Dins les terres llaurades de **secà** predominen totalment els cereals, sobretot l'ordi i el blat. Pel que fa als arbres, el més abundant és l'olivera i entre els fruiters, l'ametller. La vinya és el conreu arbustiu més estès dins el secà espanyol.
- Dins els conreus de **regadiu** podem trobar plantes herbàcies, com el gira-sol, el lli, la soja i els farratges, però el valor econòmic fonamental dels regadius es produeix en els conreus hortícoles i fructícoles.
- Dins el **regadius hortícola** s'ha estès àmpliament el conreu en hivernacles d'una àmplia varietat de productes, amb una elevada productivitat.
- Pel que fa al **regadiu de fruiters**, destaquen el cítrics, els arbres del gènere prunus, les pomeres i les pereres.
- La quantitat de les explotacions agrícoles continua reduint-se, però n'augmenta la dimensió mitjana.
- La **ramaderia** proporciona més de la tercera part del valor econòmic de la producció final agrària. El sector ramader mostra un elevat grau de vinculació a les indústries càrnies i làcties. La ramaderia industrial, amb estabulació del bestiar, mecanització dels processos de creixement i elevades concentracions d'animals, s'ha imposat com a model majoritari.
- El **sector ramader** més important, per quantitat de bestiar i per producció econòmica, és el porcí.
- El **sector boví** és el quart de la UE per ordre d'importància i ha assolit una gran rellevància per la seva producció de carn i de llet.
- El **sector avícola** també ha experimentat un gran desenvolupament gràcies a la seva industrialització.
- La **indústria agroalimentària** aporta un notable valor a l'economia espanyola. Els subsectors més importants són el carni, el làctic, el del pa i la brioixeria, el de l'elaboració de vins i caves i el de les conserves.

4.1. Paisatge agrari

- Cornisa Cantàbrica i Galícia:

- Relleu accidentat, muntanyes.
- Clima plujós i temperatures suaus.
- Bosc caducifoli (faig) amb repoblacions de pins i eucaliptus.
- Agricultura poc extensa.
- Desaparició del tradicional policonreu d'autoconsum, prats per al bestiar boví, monoconreu de blat de moro per a farratge i de pomeres per a la sidra.
- Ramaderia bovina per a llet menys a Galícia, que és per a carn.
- Estructura minifundista (Galícia) amb estimulació de concentració parcel·laria, explotacions familiars petites relacionades amb la indústria càrnia o làctia.
- Poblament dispers (caserius o poblets).

● **Mediterrani:**

- Litoral i prelitoral mediterranis, balears i les dues depressions.
- Relleu accidentat i planes litorals i valls sedimentàries.
- Terreny forestal important però degradat i poc productiu.
- Clima de precipitacions escasses amb gran sequera a l'estiu.
- Agricultura de secà amb els conreus principals de cereals, vinya i oliveres. Les oliveres ocupen milions d'hectàrees a Andalusia (Jaen), Badajoz i Ciudad Real. Altres conreus de secà són: ametllers, avellaners i garrofers.
- Agricultura de regadiu, on les temperatures són més suaus i els sòls fèrtils és practica amb tècniques sofisticades de rec, hivernacles, selecció de planters i ús de tota mena de productes fitosanitaris. Els conreus principals són: les hortalisses primerenques a l'aire lliure o sota plàstic a tota l'àrea mediterrània (especialment a Andalusia i Múrcia), els cítrics (Castelló i Múrcia) i els fruits tropicals (Màlaga i Granada).
- La ramaderia predominat és l'oví i el cabrum (caprí) extensiva al secà. La de bestiar boví i porcí és de ramaderia estabulada a Catalunya.
- Estructura agrària és caracteritza per explotacions de secà mitjanes amb l'excepció d'Andalusia, que predominen latifundis, i les explotacions petites a Catalunya.
- La població sol ser de tipus concentrat tot i que també podem trobar-ne de dispersa.

● **Interior:**

- Es dona a l'interior de la Península Ibèrica (Castella Lleó, Castella la Mancha, Extremadura i part de les dues depressions).

- Clima de tendència continental amb marcades diferències entre l'estiu i l'hivern, i precipitacions poc abundants, cosa que dificulta l'agricultura.
- Es conrea els cereals amb rotació de conreus (blat i ordi).
- En general es tracta d'explotacions, mol mecanitzades.
- Li predomina el bestiar oví a les zones més seques.
- A les diverses salmantines i extremenyas s'hi dona una ramaderia extensiva industrial (porquí de qualitat), prop de les grans ciutats, igualment trobem ramaderia intensiva industrial (aviram, porquí i boví).
- Estructura agrària que tenen moltes parcel·lades amb una xarxa de camins i tot el voltant d'un poble gran. Ho predominen els latifundis de secà, mentre que el de regadiu la propietat sol ser mitjana.
- La població és escassa i envellida a causa de l'èxode rural. L'hàbitat tendeix a ser concentrat en pobles i ciutats.

- **Muntanya:**

- Es dona en terres de relleu escarpats i clima fred. El vessant sud sol ser més càlid que el nord. Aquest paisatge s'està transformant darrerament a causa del turisme de muntanya.
- Les activitats agràries primàries i silvícoles es caracteritzen per l'escalfament dels vasos del sòl segons l'altitud i la insolació (pastures, hortes, conreus al fons de les valls i boscos, prats alpins més amunt). Sovint hi ha feixes que es van abandonant perquè és difícil posar-hi maquinària.
- Les propietats són petites.
- L'explotació forestal es basa en l'explotació de faig i castanyers i darrerament amb el repoblament amb pins i eucaliptus. Els boscos són sovint propietat municipal.
- La ramaderia és ovina i bovina extensiva.
- El poblament és escàs o en nuclis petits concentrats. Molta parcel·lació amb tanques de pedra i camins amb arbres.

2.2. ACTIVITATS SECUNDÀRIES

El **sector secundari** comprèn el conjunt d'activitats dedicades a processar i transformar les matèries primeres. Aquestes activitats són molt diverses i poden anar des del tractament de la fusta per a la producció de mobles fins al muntatge de sofisticats dispositius electrònics. Els subsectors són la indústria, la construcció, la mineria i la producció d'energia.

Existeixen tres factors bàsics que permeten explicar la localització de les indústries al territori:

- La disponibilitat de recursos.
- La mà d'obra.
- El mercat.
- Els factors socioeconòmics i polítics.

Els darrers anys, la localització de la indústria al món s'ha vist molt influïda per les grans transformacions de l'economia mundial:

- La **revolució tecnològica**, que facilita els arguments de producció amb costos baixos.
- L'increment dels **processos d'obertura, liberalització i desregulació** dels mercats, amb un gran auge dels intercanvis de mercaderies i d'informació, afavorits també per la densificació i la millora de les xarxes de transports i de comunicacions.
- El creixement del dinamisme industrial dels **països emergents**, especialment a Àsia.
- L'**acceleració dels processos de globalització** i, alhora, la creació d'unions regionals, d'organitzacions o de tractats bilaterals que incrementen la dependència entre estats.

1. El sector secundari a la UE

- El 27% del PIB i el 25% de la població ocupada.
- Els sectors amb més valor afegit i que donen més feina són: els productes metàl·lics, la maquinària, els equipaments electrònics, els aliments i les begudes, el químic i el material de transport.
- **Reptes:**
  - Fer front a la globalització i canvis econòmics
  - La europea proposa una sèrie d'actuacions sobre competitivitat
  - L'energia i el medi ambient
  - La propietat intel·lectual
  - La recerca i la innovació o l'accés als mercats.
  - Hi ha iniciatives europees, com els productes farmacèutics, la indústria defensa, la indústria d'aeronàutica i les TIC.

- La zona amb més desenvolupament industrial coincideix amb el gran eix urbà tradicional: la Banana blava: sud est del Regne Unit fins al nord d'Itàlia; concentra complexos industrials com ara Manchester, Londres, París, Amsterdam, Brussel·les, Frankfurt i Milà

2. El sector secundari a Catalunya

El sector industrial ha tingut un gran protagonisme en la modernització de Catalunya i continua tenint avui, tot i ser una societat post industrial, un paper destacat en l'economia, per sobre de la mitjana estatal.

La gran majoria de les indústries s'instal·len en els anomenats **polígons industrials**, que són àrees especialitzades on es localitzen les empreses i les indústries segons una planificació urbanística prèvia. Això permet optimitzar les infraestructures i els serveis comuns i configurar espais que s'adaptin als requeriments específics d'aquest sector econòmic. Els polígons industrials se situen en punts determinats del territori buscant un seguit d'avantatges: disponibilitat d'espai a bon preu, bones comunicacions i accessibilitat a les xarxes de distribució, proximitat a centres de serveis, etc.

La tipologia de polígons industrials és diversa segons les activitats industrials que s'hi desenvolupen:

- **Polígons especialitzats** en la transformació de matèries primeres.
- **Polígons semi industrials** que, a més d'activitats industrials, fan recerca i desenvolupament.
- **Polígons logístics**, dedicats a la logística (*conjunt d'activitats d'una empresa dedicades a la planificació i la gestió de les compres, l'emmagatzematge, el manteniment, el transport i la distribució dels seus productes per a la venda*).

2.1. Localització general i concreta:

La distribució de les indústries pel territori català no és gens homogènia, es concentren en unes àrees i uns eixos industrials determinats:

- Les comarques de l'**àrea metropolitana de Barcelona**. És el territori on es concentra un nombre més alt d'empreses i on hi ha activitats industrials més diverses. Alguns dels sectors més destacats són aquestes: metal·lúrgic i de productes metàl·lics, materials de transport, plàstic, farmacèutic, elèctric i electrònic i tecnologies de la comunicació.

- El **corredor de l'AP-7**, entre el Camp de Tarragona i l'Alt Empordà. Allotja també una gran diversitat de subsectors industrials: maquinària, química, plàstics, materials elèctrics, etc.
- Els eixos fluvials del **Llobregat** i del **Ter**, que concentren alguns emplaçament industrials, sobretot a prop de les poblacions principals. El sector tèxtil té encara una certa presència en aquests eixos. Les antigues colònies industrials han esdevingut importants conjunts patrimonials, però la majoria no tenen activitat.
- El **Baix Camp** i el **Tarragonès**, que formen la segona àrea industrial de Catalunya. Es caracteritza per un alt grau de concentració d'indústria química.
- L'àrea **urbana de Lleida** i el **Segrià**, que és la principal zona industrial de la Catalunya interior, especialitzada en la fabricació de maquinària i accessoris agrícoles i en la indústria agroalimentària.

2.2. Les tendències del sector:

- L'**obertura** als mercats europeu i mundial, és a dir, la seva internacionalització, amb uns resultats generals satisfactoris.
- La **deslocalització selectiva**, mai de caràcter general, d'algunes indústries cap a països perifèrics.
- L'**evolució positiva** de tots els sectors, encapçalada pels sectors metal·lúrgic, de maquinària, agroindústria i químic. El sector menys dinàmic ha estat el del tèxtil, la confecció, el cuir i el calçat.
- La presència creixent de les **empreses multinacionals**. Tot i no arribar al 3% del total d'empreses industrials de Catalunya, les multinacionals facturen gairebé un 50% de la producció catalana i aproximadament un 60% de les explotacions.

2.3. Les característiques principals són:

- La seva **estructura productiva diversificada**, amb dos grans subsectors (el de material de transport i el químic) i altres subsectors menors destacats (l'alimentari, el de la maquinària i la metal·lúrgica i el dels productes metàl·lics).
- El domini de la **indústria transformadora**, seguint una tendència històrica, amb un pes més petit de les activitats extractives i de les energètiques.
- La **mida petita i mitjana de les empreses** i la conseqüent atomització del sector industrial català.

- Una **productivitat baixa**, que supera la mitjana estatal, però que encara està per sota de la Unió Europea. La causa és el poc pes de la inversió en recerca i desenvolupament i en la formació dels treballadors.
- La **concentració industrial** a l'àrea metropolitana de Barcelona, que, amb un 7,7% del territori català, reuneix el 70% de les empreses i, aproximadament, el mateix percentatge d'ocupació industrial.

3. **El sector secundari a Espanya** (FOTOCOPIES)

3.1. Història

3.2. Teixit industrial: característiques

3.3. Localització geogràfica

3.4. Localització qualitativa

3.5. Situació actual

3.6. Problemes

3.7. Tendència globalitzadora

2.3. **ACTIVITATS TERCIÀRIES** (FOTOCOPIES)

1. El turisme

- Concepte
- Classificació
- Problemes i impactes
- Turisme a Espanya
- Turisme a Catalunya

2. Els transports

- Concepte
- Sistemes de transport